

Uit de mouw geschud: de Florentijnse muurspin is terug in Rotterdam

André de Baerdemaeker [ecoloog, Bureau Stadsnatuur; debaerdemaeker@bureaustadsnatuur.nl]

Steven Campbell [honorair conservator, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; kaars83@hotmail.com]

Thuis, tijdens een routinebezoek aan het toilet, ontwaarde eerste auteur een vanachter de wc-pot wegsnellende grote, zwarte spin. Om welke soort het ging, bleef onduidelijk aanzien het dier zich niet meer vertoonde. Attent op de aanwezigheid van grote spinnen, maar verder in het geheel niet veront-rust, werd het toilet de daarop volgende dagen op gebruikelijke wijze bezocht, zonder dat dit nieuwe observaties opleverde. Het vermoeden was dat het wel eens om de grijze huisspin (*Tegenaria domestica*) zou kunnen gaan. Dat bleek niet zo te zijn. Op 9 oktober 2013 kwam de aap uit de mouw.

Na die dag op de fiets de dagelijkse gang van de woning in de Tarwewijk te Rotterdam-Zuid naar Het Natuurhistorisch te hebben volbracht, viel bij het uittrekken van de jas een zwarte spin uit de mouw op de grond van het kantoor van Bureau Stadsnatuur. De spin leefde nog, maar was er duidelijk slecht aan toe. De samendrommende stadsecologen bedachten zich geen moment en verlostten de spin uit haar lijden in een buisje met alcohol. Dit bood gelegenheid de geleedpotige aandachtig te bestuderen. De tweede auteur werd geconsulteerd over de determinatie van het dier. Hij trok de wenkbrauwen op: een grote zwarte spin met metaalgroen glanzende kaken? Onmiskenbaar een Florentijnse muurspin (*Segestria florentina*), in Nederland ook wel bekend als kerk-zesoog. De spin, een volwassen wijfje, is in de museumcollectie bewaard onder catalogusnummer NMR 9939-06284.

Uitgestorven in Rotterdam?

De Florentijnse muurspin, de grootste trechterspin van Europa, is in Nederland zeer schaars. Sinds de 19e eeuw wordt deze van origine

Mediterrane spin vanwege het mildere (zee)klimaat met enige regelmaat in Zeeland aangetroffen (van Helsdingen 2008). Er zijn ook meldingen uit de meeste grote steden van Nederland, waaronder ook Rotterdam, inmiddels zover noordelijk als Leeuwarden. In spleten in oude muren spint hij een buisvormig nest en rond de ingang worden in stervorm 'struikeldraden' langs de muur aangelegd. Bij de minste aanraking van die booby traps spurt de spin met zijn gifkaken in de aanslag op zijn prooi af. Echter, door toenemende isolatie en vernieuwing van woningen nam geschikt biotoop voor de soort in Rotterdam drastisch af. Reden voor Arhur Decae, de spindokter van Het Natuurhistorisch, om de soort in 1993 als uitgestorven in Rotterdam te verklaren (Decae 1993). Een herkolonisatie dus! Of is deze grote zwarte spin nooit uit Rotterdam weggeweest?

Bijtgraag

Een tweede melding liet niet lang op zich wachten. Op 7 november 2013, nog geen maand na de toiletspin, werd opnieuw melding van een Florentijnse muurspin gemaakt. De dienstdoende ecoloog bij Bureau Stadsnatuur kreeg een dame uit Rotterdam-West aan de telefoon die informeerde naar de risico's van een door haar opgelopen spinnenbeet. Mede dankzij het hedendaagse economisch handelsverkeer duiken exotische spinnen in toenemende mate op in Nederland (Decae & Moeliker 2013), daarom werd een nauwkeurige beschrijving van de bijtende spin gevraagd. Zij beschreef een zwarte spin met groene kaken die vanaf het stoepje van de voordeur aan de Rochussenstraat aanviel. De Florentijnse muurspin is een notoire bijter, maar hoewel de beet zeer pijnlijk kan zijn, kleven er geen gezondheidsrisico's aan.

▲ Florentijnse muurspin uit de Tarwewijk, Rotterdam, 9 oktober 2013 (NMR 9939-06284). (Steven Campbell)

In dat opzicht prijst de eerste auteur zich gelukkig dat spin in de mouw niet op het idee kwam toe te happen. Het toilet wordt sinds die eerste waarneming nog steeds dagelijks minutieus bestudeerd, vooralsnog zonder resultaat. ◀

Literatuur

- Decae, A., 1993 - De een zijn dood is de ander zijn brood, ofwel een triest geval van uitsterven in Rotterdam - Straatgras 5(4): 122-124
- Decae, A. & Moeliker, K., 2013 - Containerverstekelingen opgenomen in de collectie - Straatgras 25(2): 35
- Van Helsdingen, P.J., 2008 - The distribution of *Segestria florentina* (Araneae, Segestriidae) in the Netherlands - Nieuwsbrief Spined 25: 3